

2024-04-02

Psykologiska institutionen och Institutionen för socialt arbete

Cecilia J Bergstad, Utbildningsansvarig, viceprefekt
Cecilia.j.bergstad@psy.gu.se

Monica Nordenfors, utbildningsansvarig, proprefekt
monica.nordenfors@socwork.gu.se

Samhällsvetenskapliga
fakultetsstyrelsen

Åtgärdsplan efter utbildningsutvärdering med extern granskning, Psykoterapeutprogrammet

Under 2023 genomgick psykoterapeutprogrammet en utbildningsutvärdering med extern granskning. Processen för utvärderingen innefattar uppstartsmöte med bedömargrupp och utbildningsrepresentanter, bedömargruppens självständiga arbete samt platsbesök vid de två institutioner som tillsammans ansvarar för att ge psykoterapeutprogrammet. Processen beskrivs utförligt i bedömargruppens rapport som vi fick i sin slutgiltiga version den 16 december 2023. Bedömargruppens utlåtande har diskuterats och analyserats av Programnämnden för psykoterapeutprogrammet, ledamöter i nämnden har även skrivit åtgärdsplanen och studeranderepresentanter har haft möjlighet att komma med synpunkter. Åtgärdsplanen har även beretts i institutionernas institutionsråd.

För institutionerna,

Karin Grip Champion
Studierektor med ansvar för
inriktningarna PDT och KBT

Karin Thorslund
inriktningen Familje- och
systemorienterad psykoterapi

Catarina Gunnarson,
Kursansvarig och lärare
Inriktningen mot PDT

Del 1. Kommentarer till bedömargruppens rekommendationer och förslag på åtgärder

Ansvariga institutioner och programnämnden för Psykoterapeutprogrammet uppskattar det arbete som bedömargruppen har gjort. Bedömargruppen lyfter många relevanta aspekter i sitt

utlåtande och vi är väl medvetna om att vi har flera utvecklingsområden och utmaningar som vi behöver arbeta med.

Bedömarutlåtandet var inte strukturerat utifrån GU:s åtta kvalitetskriterier och därför har vi istället valt att följa de rubriker som använts i utlåtandet när vi kommenterar bedömargruppens rekommendationer och synpunkter, och beskriver därefter våra förslag på åtgärder. Vi har försökt att kommentera och relatera bedömargruppens rekommendationer och/eller åtgärder till GU:s kvalitetskriterier. När vi först gick igenom bedömarutlåtandet och skrev en första version av denna åtgärdsplan, så saknade vi en direkt koppling till två av kvalitetskriterierna (1 och 8) i de synpunkter som vi fått gällande förbättringsområden. Detta skulle kunna tolkas som om att vi uppfyller dessa kriterier. Efter ytterligare reflektion vill vi ändå nämna några saker som vi vill lyfta fram, och som även får visst stöd i bedömarutlåtandet. När det gäller kvalitetskriterium 1 (att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål) så går det i utlåtandet att läsa följande, "De examensarbeten vi sett är välskrivna och intressanta" (s.5), och "studenter på samtliga grenar (dvs. inriktningar, vår anmärkning) upplever att de olika delarna på utbildningen hänger ihop: teoretisk undervisning, handledning, och uppsatsskrivande" (s. 7). Vår egen uppfattning är att utbildningens studieresultat även kan kopplas till examensmålen, och detta kommer också vara något som vi ska ha extra fokus på när vi reviderar kursmål och kursplaner framöver. Gällande det sista kvalitetskriteriet (nummer 8, kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs). I bedömarutlåtandet konstateras att "De dokument vi fick tillgång till visar att det sker systematiska utvärderingar av varje kurs. Intrycket är att systemet för att utvärdera utbildningarna, både med hjälp av studentutvärderingar och i kollegiala sammanhang fungerar väl (s. 6). Vi håller med, det fungerar väl, och sker framförallt genom våra kursledare, och i vår programnämnd.

Denna åtgärdsplan påverkas genomgående av ett beslut fattat av Dekan i januari 2024, efter förslag från Psykologiska Institutionen, att antagningen till programmets inriktning mot PDT kommer att pausas i kommande antagningsomgång, d.v.s. inför programstart ht-2024. Det betyder att en del av de föreslagna förändringarna och åtgärderna inte kommer att kunna implementeras eller utvärderas helt förrän nästa gång programmet ges med alla tre inriktningar d.v.s. ht-2027, alternativt vt-2028. Åtgärder som föreslås 2024-2025 gäller främst programomgången som påbörjas ht 24, dvs KBT och familjeinriktningen, och i vissa fall (när tanken är att inriktningarna samläses) PDT, även om det dröjer något innan denna inriktning ges. Mycket arbete kommer därför att göras det närmaste året/åren, samtidigt som det dröjer innan det kan implementeras fullt ut. Arbetet med att omarbete PDT-inriktningen kommer att ske löpande under åren fram till nästa programomgång. Under vårterminen 2024 har vi inga studenter/undervisning, då den förra programomgången avslutades i januari 2024. Arbeta pågår dock med litteratur- och kursplanerevideringar och planering inför hösten.

1. Utbildningens struktur

Utbildningen är uppdelad på två institutioner och i tre inriktningar, KBT, PDT och Familjeinriktningen, den senare ges av Institutionen för socialt arbete, och de två förstnämnda av Psykologiska institutionen. I nuläget är kurserna i vetenskaplig metod och fördjupningsarbetet gemensamma kurser för alla tre inriktningarna. Redan innan denna utvärdering genomfördes hade vi påbörjat ett arbete som syftar till att samordna fler kurser och moment. I utlåtandet framgår att ca en tredjedel av KBT/PDT-kurserna läses ihop.

2024-04-02

Introduktionskursen, etik och juridik, kurserna i vetenskaplig metod, psykoterapi och evidens och det självständiga arbetet är gemensamma för alla tre inriktningarna, medan övriga (majoriteten) kurser läses separat.

Synpunkter från bedömargruppen:

Bedömargruppen ser fördelar med att de olika inriktningarna läser fler kurser gemensamt än nu, dels för att öka studenternas förståelse för övriga inriktningar med tanke på att utbildningen leder till en generell psykoterapeutexamen, dels för att principer för förhållningssätt och för hur behandlingsrelationen skapas och konsolideras är generella.

Institutionernas kommentarer:

Vad gäller psykoterapeutprogrammets inriktningar mot KBT och PDT läses redan nu många av kurserna gemensamt mellan inriktningarna men i mindre utsträckning samläses kurser med Familjeinriktningen.

Gällande kvalitetskriterierna är synpunkten relevant utifrån det tredje kriteriet

“Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.”

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Samundervisning för kommande utbildningsomgång (2024–2027) kommer att ökas inom ramarna för gällande utbildningsplan.

Inför efterföljande antagningsomgång kommer utbildningsplanen revideras, så att vi synkroniserar när kurserna ges inom respektive inriktning. Detta kommer att möjliggöra att även familjeinriktningen läser fler kurser gemensamt med övriga inriktningar, samt underlätta ökad samundervisning i övrigt.

Hur undervisning kring gemensamma faktorer och kompetenser i psykoterapi kan göras gemensamt över alla tre inriktningar ses över.

2. Lärarbemanning och lärarkompetens

Bedömargruppen konstaterar i sitt utlåtande att vi har ”kompetenta och erfarna lärare”, vidare konstaterar de att ”Balansen mellan fast anställda lärare och externa lärare ter sig rimlig” (s. 2). De skriver även att lärarna visserligen är kliniskt erfarna, men att färre är forskningsaktiva, och endast ett fåtal disputerade.

Synpunkter från bedömargruppen:

Det är angeläget att fler av de tillsvidareanställda lärarna, och i viss mån även handledarna, både är disputerade och har pågående forskning inom utbildningens område. Med nuvarande lärarsammansättning finns det en risk att balans mellan teori, praktisk erfarenhet och forskningsbaserad kunskap inte är optimal.

Institutionernas kommentarer

Det är önskvärt att utbildningen bedrivs inom ramen för en forskningsmiljö och synpunkterna är relaterade till kvalitetskriterier som rör att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och att lärare har adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens.

2024-04-02

Det är angeläget att ledningen (Psykologi) för PDT- respektive KBT-inriktningen har en uttalad strategi för hur rekrytering och kompetensutveckling ska kunna ske på sikt. Det är en utmaning att kompetensförsörja programmets PDT- och KBT-inriktning med tillsvidareanställda lärare som är både legitimerade psykoterapeuter, handledarutbildade och disputerade. En stor andel av undervisning och handledning under senaste programomgången (2021–2024) har bemannats med externa lärare. Risken med många externa lärare är att utbildningen blir mindre sammanhängande.

Socialt arbete är ett mångfacetterat område, och det är en utmaning att skapa en aktiv forskningsmiljö i det sociala arbetets alla delar.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Se över bemanningen med detta i särskild åtanke, och att prioritera framförallt användandet av disputerade och/eller forskningsaktiva lärare i undervisningen, och som examinatorer. En åtgärd på kort sikt för PDT- och KBT-inriktningen att utveckla kontakt med verksamheter inom hälso- och sjukvården, där psykoterapeuter verkar. Vi ämnar genomföra aktiviteter både för informationsutbyte och samarbete i syfte att disputerad personal kan adjungeras. Institutionerna kommer att se över möjligheten att stärka forskningsmiljön kopplad till psykoterapi, framför allt genom att stärka möjligheten till institutions- och lärosätesöverskridande samarbeten, men även möjligheten till framtida rekryteringar.

3. Utbildningsterapier och klinisk handledning

Bedömargruppen resonerade i sitt utlåtande kring både fördelar och nackdelar med att studenterna träffar sina patienter antingen på sin arbetsplats, eller på universitetets mottagning. En fördel kan vara att det kan vara svårt att hitta lämpliga klienter/patienter på arbetsplatsen, en annan att det kan vara ”lättare att introducera olika typer av forsknings- och utvärderingsprojekt på dessa terapier”(s.2) Fördelarna med att ha sina patienter på sin arbetsplats är dels att man har tillgång till de typer av patienter som man kommer att fortsätta arbeta med efter sin utbildning, och utbildningen blir attraktivare för ett större geografiskt område när antalet resor till studierna är färre.

Intervjuerna med de externa kliniska handledarna kan ligga bakom de skrivningar i bedömarutlåtandet som handlar om rutiner och förlängd handledning. Dessa handledare upphandlas och avtalen gäller inom vissa tidsperioder.

Synpunkter från bedömargruppen:

Flertalet av PDT-inriktningens studenter träffar sina patienter på universitetets utbildningsmottagning, medan familjeterapi- och KBT-inriktningarnas studenter framför allt träffar sina patienter på sina arbetsplatser. Det förefaller rimligt att alla studenter, oavsett inriktning, bör ha samma möjligheter att träffa sina patienter i utbildningsklinikens lokaler.

Det tycks saknas skriftliga rutiner och planerade ekonomiska möjligheter till förlängd handledning vid underkänt patientarbete. Eftersom de kliniska handledarna i viss mån är externa behöver det finnas en ekonomisk buffert och stöd från institutionen om de ska kunna ge ytterligare handledning till en student med målet att hjälpa denna att bli godkänd.

Institutionernas kommentarer

Vi instämmer i bedömargruppens synpunkter vad gäller lika tillgång till utbildningskliniken för samtliga studenter på programmet. Den inriktning som har haft sitt klientarbete på

Psykologiska Institutionens utbildningsmottagning är PDT-inriktningen. Familj- och KBT-inriktningens studenter har rekryterat sina klienter via sina arbetsplatser. Var klientarbete genomförs är kopplat till det kvalitetskriterium som rör utbildningens relevans för studenterna och samhällets behov. De främsta argumenten för att rekrytera klienter via sina arbetsplatser är dels att den teori- och metod som lärs ut på utbildningen får tillämpas på klienter/patienter som finns ute i den kliniska vardagen, vilket kan bidra till att säkerställa att utbildningens innehåll vad gäller terapeutisk metod är relevant och användbar, dels att det underlättar och möjliggör för studenter som inte har Göteborg som hemort att gå programmet.

Vi instämmer även i vikten av att skapa tydliga rutiner för stöd till studenter vid underkänt klientarbete, likväl för studenter som riskerar att underkännas. På samtliga inriktningar genomförs återkommande möten mellan kliniska handledare och programansvarig/studierektor en till två gånger per termin, i syfte att identifiera studenter som riskerar att inte uppnå lärandemålen. Åtgärder för att stötta studenten kan på så sätt vidtas. När det rör frågan om stöd i form av extra handledningstimmar (utöver kursbudget) tilldelas detta efter att ansökan gjorts till utbildningsansvarig på respektive institution.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Utgångspunkten kommer framöver vara att studenter på alla inriktningar rekryterar klienter via sin arbetsplats. Vi kommer också att utreda möjligheten att erbjuda alla studenter att genomföra sina utbildningsterapier på Psykologiska institutionens utbildningsmottagning vid svårigheter att rekrytera lämpliga patienter via egna arbetsplatsen. Rutiner för hur detta ska genomföras kommer i så fall att tas fram, inklusive en tidsplan för utvärdering.

Vad gäller rutiner för stöd till studenter vid underkänt patientarbete kommer dessa att skriftligt formuleras inför kommande programstart. Extra timmar för handledning för studenter som riskerar att inte bli godkända, tillskjuts vid behov efter samråd med utbildningsansvariga.

Kursen i handlett klientarbete inom KBT-inriktningen (PT2226) kommer att revideras och delas upp i två delkurser för att tidigare kunna fånga upp de studenter som riskerar att inte bli godkända. PDT-inriktningens kurs i handlett klientarbete kommer att ses över, och även där kommer sannolikt kursen att delas upp, av samma skäl som för KBT-inriktningen.

Sammanfattningsvis blir åtgärden att rutiner för underkänt patientarbete och process för tillgång till extraresurser formuleras i skrift.

4. Teoretisk och empirisk forskning

Bedömarutlåtandet under denna rubrik beskriver en del av innehållet de tre inriktningarna och att behovet av att se över litteratur, och hur innehåll knyter an till forskning varierar. Man konstaterar exempelvis att KBT-inriktningen har en bra anknytning till empirisk forskning och att kurslitteraturen är ”relativt ny” (s. 3)

Synpunkter från bedömargruppen:

Bedömargruppen lyfter fram att litteraturen på PDT-inriktningen är omodern och har svag empirisk forskningsanknytning samt att det är tveksamt om den gör studenterna skickade att utföra den sortens behandling som modern vård på vårdcentraler och psykiatriska kliniker kräver. Gruppen rekommenderar att PDT-inriktningen i större utsträckning fokuserar på modernare litteratur som behandlar begrepp med starkare forskningsstöd.

2024-04-02

Vidare lyfter bedömargruppen att forskningen inom familjeterapiinriktningen spretar. Gruppen rekommenderar en tydligare röd tråd i undervisningen.

Institutionernas kommentarer

Vi instämmer i bedömargruppens kritik. Den psykodynamiska inriktningen har av tradition getts med en psykoanalytisk utgångspunkt, där teori- och metodkurserna har haft en psykoanalytisk och idéhistorisk slagsida. På kort sikt har Psykologiska Institutionen valt att inte ge PDT-inriktningen programomgång 2024–2027. Inför kommande antagningsomgång ska dels samtliga kursplaner och litteraturlistor i psykodynamisk teori- och metod ochHandledning i klientarbete inom inriktningen mot PDT omarbetas. En grund för att kunna sjösätta en modernare PDT-inriktning är tillgång till ytterligare kompetens på institutionen i att handleda och undervisa i nyare och mer moderna PDT-metoder, varför rekrytering och kompetensutveckling behövs. Detta är centralt då det berör flera av GU:s kvalitetskriterier som handlar om att utbildningen ska vara relevant för studenterna och samhällets behov, att utbildningen vilar på vetenskaplig grund samt att lärare har aktuell ämnesmässig kompetens.

När det gäller familjeterapiinriktningen så sträcker sig några av kurserna över tre år och litteraturlistorna uppdateras därför endast med 3,5 års intervall. Då vetenskaplig litteratur är i ständig förändring, nya vetenskapliga artiklar publiceras löpande, så står den därför i begränsad utsträckning med på litteraturlistorna för dessa kurser. Studenterna söker i stället litteratur om aktuell forskning i samband med grupparbeten. De gör översikter som laddas upp på Canvas och blir tillgängliga för alla.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Psykologiska institutionen kommer tillsätta resurser för utveckling av PDT-inriktningen både vad gäller innehåll och bemanning med start under 2024. Detta arbete samordnas med arbetet kring hur undervisning kring gemensamma faktorer och kompetenser i psykoterapi kan göras gemensamt över alla tre inriktningar.

På Familjeinriktningen kommer kursen Psykoterapeutisk teori och metod att delas upp i fem kurser med fem olika kursplaner och litteraturlistor, vilket kommer att göra det möjligt att uppdatera litteraturen oftare med mer vetenskaplig litteratur, i form av framför allt forskningsartiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter.

5. Psykoterapeuters professionella utveckling samt färdighetsträning

Bedömargruppen skriver att ett viktigt inslag i en psykoterapeututbildning bör vara ”träning av tekniska och relationella färdigheter och övning i att utveckla en reflekterande inställning till patienten och till sig själv” (s. 4). De konstaterar att det finns moment och inslag i utbildningen, men att det verkar som inriktningarna har olika mycket av exempelvis utbildningsmoment som bidrar till studenternas självkänedom. Även värdet av att utveckla samarbetet mellan de olika inriktningarna betonas återigen.

Synpunkter från bedömargruppen:

PDT-inriktningen saknar, och familjeinriktningen har endast i mindre utsträckning, inslag av träning av tekniska och relationella färdigheter, och rekommenderar fler sådana moment samt att inriktningarna med fördel kan läsa detta gemensamt.

2024-04-02

Bedömargruppen lyfter också att framför allt PDT-grenen, men till viss del även familjegrenen, sakna, eller endast har få inslag, där studenterna tränas i en reflekterande inställning till patienten och sig själv samt kring hur teori kan omsättas till förhållningssätt och aktiviteter. Gruppen rekommenderar fler sådana moment som med fördel kan genomföras inriktningsövergripande.

Bedömargruppen lyfter att KBT- och familjeinriktningarna i viss mån har inslag av självkännedom, men att detta saknas på PDT-inriktningen. De rekommenderar att utbildningen funderar över hur studierna kan kompletteras med inslag som bidrar till utvecklingen av studenternas självkännedom samt reflektion över den professionella utvecklingen. Detta kan med fördel ske gemensamt för samtliga inriktningar.

Institutionernas kommentarer

Synpunkterna ovan rör både träning av tekniska och relationella färdigheter, samt att studenterna ska utveckla självkännedom och reflektera över den egna professionella utvecklingen.

Det finns undervisning som syftar till att tillägna sig olika färdigheter på Familj- och KBT-inriktningen.

Vi instämmer i att de tre inriktningarna har olika fokus på professionell utveckling, självkännedom och färdighetsträning och att det finns utrymme att utveckla och samordna dessa inslag. Detta knyter an till flera av GU:s kvalitetskriterier, bland annat de som handlar om att utbildningen ska vara relevant för samhällets behov och ska sätta studenters lärande i centrum. Dessutom är detta en kärna i frågan om att utbildningen i innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Den professionella utvecklingen bygger både på gemensamma kompetenser och färdigheter, samt på färdigheter som är specifika för de metoder som respektive inriktningen lär ut.

Det är viktigt att poängtera att KBT-inriktningen inte kritiserats för brister i träning av tekniska och relationella färdigheter. Synpunkterna rör att förstärka inslag som rör självkännedom. Det är inte så att det saknas sådana inslag utan det finns moment och uppgifter som en strimma rörande självkännedom och självreflektion genom samtliga teori- och metodkurser KBT. Exempelvis under termin ett i samband med att de läser om kognitiv konceptualisering (teori- och metod I) har studenterna i uppgift att tala med förälder eller annan de delade uppväxt med om egna livsregler och eventuellt ohjälpsamma livsregler som de bär med sig från sin uppväxt. Därefter ska de skriftligt och muntlig i mindre grupp tillsammans diskutera egna livsregler och hur de har påverkat och påverkar dem. Liknande moment finns på kurser i teori- metod KBT under följande terminer.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Institutionerna kommer att se över moment kopplat till professionell utveckling tillsammans, och se vad som kan läsas gemensamt. Vi kommer att ta med oss det som redan görs men också se vad som kan utvecklas utifrån aktuellt kunskapsläge.

Vad gäller färdighetsträning kommer vi både att se över hur vi kan utveckla mer undervisning om gemensamma färdigheter, och även tydliggöra hur de olika psykoterapiinriktningarna arbetar med sina metoder för färdighetsträning av tekniskspecifika/inriktningsspecifika delar.

2024-04-02

På KBT-inriktningen programomgång 2024–2027 kommer en kurs i teori- och metod IV KBT 3hp (PT2256) att få ett innehåll som specifikt rör självkännedom och självreflektion gällande egna styrkor och svagheter i relation till kommande professionella krav samt terapeutisk egenvård för ett hållbart arbetsliv. En handledningstimme per student från kurs i klinisk handledning (PT226) lyfts in till denna kurs. Även övningar kopplade till självkännedom och självreflektion som finns på andra kurser kommer att vara kvar på KBT-sidan.

Familjeinriktningens kurs i psykoterapeutisk teori och metod kommer att revideras inför kommande programomgång, och ytterligare träning av terapeutiska färdigheter och självkännedom kommer att integreras som en strimma som löper genom samtliga delkurser.

PDT-inriktningen kommer genomgå ett större utvecklingsarbete så som nämnts tidigare. Där kommer såväl färdighetsträning, självkännedom samt professionell utveckling att ingå. En planering att delvis göra detta tillsammans med familjeinriktningen finns.

Vi kommer att se över de moment som redan finns, inbakade i respektive teori och metodkurs, och sedan gå igenom vart det finns möjlighet att skapa gemensamma moment kopplat till självkännedom och professionell utveckling.

6. Forskningsbasen för utbildningen och uppsatser

Fokus i detta avsnitt handlar om bristen på pågående psykoterapiforskning vid de två institutionerna. De lyfte även kopplingen mellan uppsatsskrivande på programmet, eventuella fortsatta studier på forskarutbildning, och forskning på området

Synpunkter från bedömargruppen:

Bedömargruppen noterar att forskning om psykoterapi förekommer endast i begränsad omfattning vid institutionerna, och rekommenderar att institutionerna och/eller fakulteten ska göra riktade satsningar för att skapa en grund för empirisk forskning på området.

Man föreslår vidare att man inrättar tjänster för psykoterapiforskning, ger fast anställda lärare möjlighet att forska/doktorera inom sin tjänst eller ger ekonomiska och tidsmässiga möjligheter för lärare knyta sig till pågående psykoterapiforskningsprojekt på andra institutioner, lokalt eller nationellt.

Gruppen lyfter vidare att studenters examensarbete kan bidra till datainsamling samt vara en grund för publiceringsbara artiklar. Bedömargruppen rekommenderar också institutionerna att väcka nyfikenhet för empirisk forskning med olika metodologi och perspektiv.

Gruppen föreslår också att studenterna skriver masteruppsatser för att möjliggöra att steget till forskarutbildning blir enklare.

Institutionernas kommentarer

Vi ser att det finns utrymme för att öka forskningen i psykoterapi på båda institutionerna. När det gäller rekommendationer som innefattar nya tjänster och andra satsningar som betyder ökade kostnader, så är möjligheten till detta starkt begränsad på kort sikt, då den ena institutionen (Psykologiska) för tillfället befinner sig i ett ansträngt ekonomiskt läge, och en

2024-04-02

rad besparingsåtgärder planeras. På längre sikt håller vi dock med om att denna typ av satsningar behövs.

Att väcka studenters intresse för empirisk forskning samt att engagera studenter i pågående projekt är något som redan görs, samtidigt kan säkert vi bli mer systematiska i när och hur vi gör det.

Vi är tveksamma till att göra uppsatserna till masteruppsatser. Det finns inget psykoterapeutprogram i Sverige som innefattar en masteruppsats. Om en sådan skulle införas behöver antingen 15 hp tas från andra kurser eller programmet förlängas en termin. Vad gäller studenter på PDT- och KBT-inriktningen har majoriteten respektive cirka hälften redan skrivit en masteruppsats i sin grundutbildning. Institutionen för socialt arbete erbjuder en kurs i vetenskaplig metod om 7,5 hp som kan komplettera metodkurserna på Psykoterapeutprogrammet, samt möjlighet att vidareutveckla sin uppsats till att bli en masteruppsats, alternativt skriva en ny, för de studenter som inte har en master i sin grundutbildning, tex socionomexamen, och önskar det.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

För att väcka intresse och nyfikenhet gällande klinisk forskning är planen för programomgång med start ht-2024 att bjuda in doktorander som har arbetat kliniskt tidigare att berätta om sin forskning och livet som doktorand. Detta skulle ske i samband med kursen i Vetenskaplig metod I och II (termin 1 respektive 4) och Självständigt arbete (termin 4 & 5).

Studenter vid Psykologiska institutionen som inte har skrivit en masteruppsats i sin grundutbildning informeras om möjlighet att efter programmet komplettera metodkurserna på Psykoterapeutprogrammet, och om möjlighet att vidareutveckla sin uppsats till att bli en masteruppsats via den kurs som erbjuds på institutionen för Socialt arbete.

7. Arbetslivskontakt

Vikten av att utbildningen har ett samarbete med exempelvis hälso-sjukvården för att på så sätt hålla denna relevant och uppdaterad lyftes i detta avsnitt. De konstaterade också att dessa studenter sannolikt redan har anställningar.

Synpunkter från bedömargruppen:

Bedömargruppen lyfter att det inte finns något organiserat utbyte mellan utbildningen och representanter från arbetslivet.

Institutionernas kommentarer

Att ha ett organiserat utbyte mellan utbildningen och representanter från arbetslivet är viktigt för att uppfylla GU:s kvalitetskriterier som handlar om att utbildningen behöver vara relevant för samhällets behov. Det finns ett generellt samarbete mellan Västra Götalandsregionen och Psykologiska institutionen, men det rör inte Psykoterapiutbildningen specifikt. Detta behöver utvecklas, och kompletteras med utbyte också med andra delar av arbetslivet.

Kontakt med studenternas arbetsgivare behöver etableras, dels för att studenterna under utbildningstiden ska ha pågående deltidstjänstgöring med psykoterapeutiska arbetsuppgifter och detta behöver följas upp, dels för att ge information till arbetsgivaren om att studenten förväntas studera 50% och det ser väldigt olika ut för studenterna på programmet om hur

2024-04-02

mycket tid som arbetsgivaren ger till studier. En del studenter har fått arbeta in de dagar de har varit borta från arbetet, andra har fått en till två dagar i veckan till studier.

Institutionernas föreslagna åtgärder:

På kort sikt planeras att under nästa programomgång med start ht-2024 bjuda in studenternas arbetsgivare till seminarium med studenter och ledning för programmet för att ge information om programmet och vad studenten gör under utbildningstiden samt ge utrymme till att diskutera olika frågor rörande studenternas psykoterapeutiska tjänstgöring som ska ske parallellt med utbildningen. Förhoppningen är att det också kan leda till att en dialog om lärande och kompetensförsörjning etableras.

På längre sikt är en åtgärd att försöka skapa en referensgrupp med arbetslivsrepresentanter som knyts till programmet, vilket skulle kunna bidra till att säkerställa att utbildningens innehåll är relevant för studenten och arbetslivet/samhällets behov.

8. Studerandeflytande

I bedömarutlåtandet framgår att studenterna ”överlag är positiva” till utbildningen och inflytandet över den. Sedan fokuserar de i texten under denna rubrik på några saker de inte är helt nöjda med, bland annat valbarhet och ordning och i viss mån innehållet på kurser.

Synpunkter från bedömargruppen:

Det är inte längre möjligt att välja mellan olika kurser på termin 6 på grund av ekonomiska skäl. Detta minskar studentinflytandet och möjligheter till fördjupning inom specialområden.

Det poängterades att evidenskursen med fördel skulle kunna läggas tidigare i utbildningen, åtminstone till en plats före uppsatsarbetet.

Några studenter upplevde att det var höga krav på formalia i examensarbetet och att detta möjligen förflyttade fokus från arbetets innehåll.

Det önskas ett större fokus på omhändertagande av studenterna. Några föreslog schemalagda möten som skapar utrymme för att tala om svårigheter och problem i samband med studierna.

Institutionernas kommentarer

Att utbildningen sätter studenternas lärande i centrum och ger studenterna inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen, samt att studiemiljön ska vara tillgänglig och ändamålsenlig är viktigt och som känt ett av GUs kvalitetskriterier. Även om inget om detta nämns i bedömarutlåtandet så noterar vi att studentinflytandet på utbildningen försvåras av att det aldrig, eller i varje fall inte under den senaste programomgången, har suttit några studeranderepresentanter i programnämnden, där det finns tre platser för studentrepresentanter. Detta trots att vi har påtalat saken både för studenterna och studentkårens representanter vid upprepade tillfällen de senaste åren. Huvudorsaken, som vi tolkar detta, är att studenterna på programmet upplever att de inte har tid att engagera sig och gå på möten, då de även arbetar. Studenternas inflytande och uppföljning av deras synpunkter har därmed skett genom att vi har tagit till oss av deras synpunkter i kursvärderingar, och i programutvärderingen som gjordes i samband med att de gått klart hela programmet.

Vidare, när det gäller studentinflytande är det en viktig uppgift för utbildningen att ge möjligheter till att bredda och fördjupa kunskap utifrån studenternas egna behov. Något som också ligger i linje med ett av examensmålen för utbildningen som rör förmåga att identifiera egna behov av ytterligare kunskap.

En del handlar om att ge verktyg och färdigheter till studenterna att självständigt söka litteratur så att de har denna kompetens med sig under utbildningen och i sitt arbete som färdiga psykoterapeuter. Under programmets gång (termin 1 och termin 4) har vi med hjälp av universitetsbiblioteket genomfört en workshop för alla inriktningar kring hur man söker efter vetenskaplig litteratur. Det har också på KBT-inriktningen funnits flera inslag på olika kurser (Psykopatologi och teori-metod IV) av att studenterna har haft möjlighet att välja att fördjupa sig inom någon del av kursens ämne som uppfattats särskilt intressant och som då har rört psykopatologi respektive behandling av par, sexuella problem eller digital psykoterapi.

Synpunkt ovan som rör just minskad valbarhet och studentinflytande gäller endast PDT- och KBT-inriktningarna. Det är sällsynt att teori-metodkurser på övriga psykoterapeutprogram i Sverige erbjuder att studenterna helt får välja vad de ska fördjupa vad gäller teori- och metod. Kurser i teori- och metod V (PT2247 respektive PT2267) har tidigare bestått av valbara fördjupningskurser där fördjupningsområde valts utifrån önskemål från studenter. Denna omgång fanns möjlighet att ha inflytande över kursens fördjupningsområde, men inte att välja mellan två valbara kurser med olika fördjupningsområden, eftersom institutionen inte har haft bemanningsmässiga resurser att skapa fyra olika kurser för 32 studenter.

Kursen i psykoterapi och evidens (PT2280) som samläses mellan PDT- och KBT-inriktningen ligger sista terminen på programmet. Det är svårt att enkelt flytta denna kurs till annan termin inför nästkommande programomgång med start 2024. Framför allt för att kursens fokus som har varit att granska kvalitativa och kvantitativa forskningsartiklar, kräver att studenterna har gått kurserna vetenskaplig metod I (termin 1) och vetenskaplig metod II (termin 4) samt att uppsatskursen är placerad på termin 5.

Studenterna har olika akademisk bakgrund och olika kunskapsnivå vilket gör det svårt att hitta en nivå vad gäller akademiskt skrivande som samtliga studenter uppfattar som rimlig. Formaliakrav handlar också om vad studenterna vägleds in i och vänjer sig vid i början av programmet. Det är studier på avancerad nivå och det bör återspeglas i de krav som ställs på inlämnade arbeten.

Önskan om ett ökat omhändertagande från studenterna åtgärdas för KBT- och PDT. Den programvärdering som gjordes på KBT- och PDT-inriktningen (där samtliga studenter på KBT sidan svarat och 10 av 16 på PDT sidan) visade vad gäller psykosocial studiemiljö att studenterna överlag är nöjda. På frågan "*Den psykosociala studiemiljön (psykosocial miljö rör bland annat trivsel, stöd, stress, likabehandling och diskriminering) har som helhet fungerat bra utifrån mina behov.*", med svarsalternativ från 1 instämmer inte alls till 5 instämmer helt, hade ett medelvärde på 4,4 poäng

Institutionernas föreslagna åtgärder:

Undervisningsmoment som tränar färdigheter till att självständigt söka efter vetenskaplig information och att kunna värdera denna finns kvar på kurser i introduktion och vetenskaplig metod för de inriktningar som ges nästkommande programomgång.

Den undervisning i självkännedom och professionell utveckling som kommer utarbetas kan med fördel utformas så att den ger möjlighet att tillsammans med kursledare reflektera över sitt lärande, som individ men också i kursgruppen. Det skulle ge ett naturligt tillfälle att få en ökad känsla av gemenskap och tillhörighet och möjlighet för kursledare att identifiera studenter som har svårigheter kopplat till studierna.

KBT-inriktningen kommer att arbeta in undervisningsmoment i fler teori och metodkurser i KBT, som innebär att studenterna ska identifiera ett område de behöver ha mer kunskap om och som är relaterat till kursens innehåll för att därefter självständigt söka efter vetenskaplig information, läsa en artikel och sammanfatta i en kort muntlig eller skriftlig reflektion.

Kursen i teori och metod V på KBT-inriktningen (PT2267) kommer att revideras inför programomgång 2024–2027 och utformas till en kurs med fokus på behandling i KBT med par och grupper. Detsamma gäller för motsvarande kurs på PDT-inriktningen (PT2247) vid nästa programomgång den ges.

Önskan om ett ökat omhändertagande från studenterna åtgärdas för KBT- och PDT-inriktningarna också genom att ge studievägledaren en mer aktiv roll. Studievägledaren planeras att under första terminen ha en föreläsning och workshop kring studiestrategier. Detta kommer sedan följas upp terminsvis av studievägledare och studierektor och ska kunna utgöra ett forum för att hantera frågor som rör hur studenterna kan få ihop halvtidsstudier med arbete och familj.

Vad gäller studentinflytande kommer vi i samarbete med studentkåren informera om att det behövs tre studeranderepresentanter till programnämnden. Detta görs vid introduktionen av samtliga inriktningar, hur och till vem de anmäler intresse samt lägga ut denna information som en modul på programsidan i Canvas.

Del 2. Översikt, åtgärdsplan

I denna tabell återfinns alla synpunkter, rekommendationer och åtgärder med tidsplan samt hur ansvaret för genomförande är fördelat. Utförligare förklaringar till åtgärderna finns i del 1, i detta dokument.

Brist, rekommendation	Åtgärder	Tidsplan	Ansvar/process
Utbildningens struktur (1) -Fler kurser bör vara gemensamma för inriktningarna.	Ökad samläsning inom befintlig utbildningsplan kommande programomgång. Revidering av utbildningsplan och synkronisering av tidpunkt när kurserna går.	2024-2027 2028-2030	Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning ¹
Lärarbemanning och lärarkompetens (2)	Se över bemanningen och prioritera disputerade och/eller	2024-2025	Bemanningsansvariga på institutionerna

¹ Familjeinriktningen har en inriktningsledare, PDT/KBT-inriktningen har en studierektor, som tidigare varit inriktningsledare för KBT-inriktningen, och PDT-inriktningen har en lärarrepresentant, alla tre sitter i programnämnden.

-Fler disputerade lärare (och i viss mån handledare) med forskning på området	forskningsaktiva lärare och examinatorer. Använda adjungerade disputerade lärare på PDT- och KBT-inriktningen		
Utbildningsterapier och klinisk handledning (3) -Alla studenter, oavsett inriktning, bör ha samma möjlighet att träffa patienter i utbildningslokaler. -En ekonomisk buffert samt stöd från institutionen bör finnas för att hjälpa studenter som underkänts i patientarbetet att uppnå godkänt resultat.	Vi utreder möjligheterna, och utvecklar rutiner. Tidsplan för implementering och utvärdering görs. Rutiner för underkänt patientarbete och process för tillgång till extraresurser formuleras i skrift. Det handledda patientarbetet delas upp i delkurser.	2024-2027 2024-2025	Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning Programnämnd och utbildningsansvariga vid institutionerna
Teoretisk och empirisk forskning (4) -PDT-grenen bör fokusera på modernare litteratur med starkare forskningsstöd. -Den forskningsorienterade litteraturen i familjeinriktningen bör ha en tydligare röd tråd	Ett utvecklingsarbete där både undervisningsformer, kursplaner och litteratur ses över på PDT-inriktningen. Utvecklingsarbete med nya kursplaner, och litteraturlistor som kan uppdateras oftare på familjeinriktningen	2024-2027 2024-2025	Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning
Psykoterapeuters professionella utveckling samt färdighetsträning (5) -PDT- och familjeinriktningen bör ha fler och gemensamma inslag av träning av tekniska och relationella färdigheter. -PDT- och familjeinriktningen bör ha fler och gemensamma inslag med träning av reflekterande förhållningssätt Utbildningen bör ha fler inslag med fokus på självkänedom och professionell utveckling	Se åtgärder under 1. Genomgång av teori- och metodkurserna individuellt samt möjligheter till gemensamma moment. En kurs PT2256 teori- och metod IV KBT 3hp, kommer att innehålla självkänedom och självreflektion. Tydliggörande av återkommande inslag av självkänedom och självreflektion genom hela utbildningen görs.	2024-2027 2024-2027	Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning Programnämnd och ansvariga för respektive inriktning
Forskningsbasen för utbildningen och uppsatser (6) -Väcka nyfikenhet för forskning	Bjuda in doktorander som har arbetat kliniskt tidigare att berätta om sin forskning och livet som doktorand	2024-2025	Ansvariga för respektive inriktning

-Studenterna bör kunna skriva masteruppsatser för att göra steget till forskarutbildningen enklare	Tydligt informera de som inte har en mastersexamen/masteruppsats om möjligheten	2024-2025	Ansvariga för respektive inriktning och studievägledare
Arbetslivskontakt (7) -att det inte finns något organiserat utbyte mellan utbildningen och representanter från arbetslivet	Aktuella studenters arbetsgivare bjuds in för information om programmet och dialog om lärande och kompetensförsörjning. Skapa en referensgrupp med arbetslivsrepresentanter	2024-2025 2026-2027	Ansvariga för respektive inriktning Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning
Studerandeinflytande (8) -Minskad valbarhet av kurser och möjlighet till fördjupning -Önskan om större omhändertagande av studenterna vid problem med studierna	Utveckling av fler moment där fördjupning görs. Studievägledare introducerar studenterna till studiestrategier tidigt på utbildningen. De delar av utbildningen som handlar om självkänedom kombineras med kontakt med kursledning Tydligare information om studeranderepresentation i programnämnden till studenterna under introduktionen.	2024-2027 2024-2025 2024-2025	Programnämnden med ansvariga för respektive inriktning Ansvariga för respektive inriktning tillsammans med studievägledare Studentkåren med hjälp av ansvariga för respektive inriktning